

België - Belgique
P.B.
3800 Sint-Truiden
Cicindria
BC 9423

Het Kroniekje

Driemaandelijks tijdschrift van Natuurpunt Aulenteer

natuurpunt Aulenteer

2011 nr 3

P409288

Afgiftekantoor 3800 Sint-Truiden Cicindria

Jaargang 33 – 3e trimester 2011 - Uitgave nr. 31

V.U.: Koenraad Van Meerbeek, Lepelstraat 34, 3800 Sint-Truiden

Kalender Kalender Kalender

SEPTEMBER

Fotografiecursus 16, 17, 23, 24, 30 september en 1, 7 en 21 oktober

Voor meer info en inschrijvingen: zie verder in het Kroniekje

Organisatie: Natuurpunt Aulenteer

Zondag 25 september: Cultuurmarkt

14u - 18u Grote Markt Sint-Truiden

Organisatie: Cultuurraad Sint-Truiden ism NP Aulenteer en andere Truiense verenigingen

OKTOBER

Zondag 2 oktober: Paddenstoelenwandeling te Nieuwenhoven

Samenkomst: 14u bezoekerscentrum Nieuwenhoven

Gids: Johan Van Meerbeek

Organisatie: NP Aulenteer ism Toerisme Sint-Truiden

NOVEMBER

Zondag 6 november: Bomenwandeling

Samenkomst: 14u bezoekerscentrum Nieuwenhoven

Gids: Johan Van Meerbeek en Marc Nicolai

Organisatie: NP Aulenteer ism Toerisme Sint-Truiden

DECEMBER

Zondag 4 december: Landschapswandeling tussen Velm en Kamerijck

Samenkomst: 14u parking kerk Velm

Gids: Leo Thomassen en Reinhilde Cuppens

Organisatie: NP Aulenteer ism Toerisme Sint-Truiden

Kroniekje

Verantwoordelijke uitgever, redactie & vormgeving:

Koenraad Van Meerbeek – Lepelstraat 34, 3800 Sint-Truiden

E-mail: info@aulenteer.be

Artikels: enkel de auteur is verantwoordelijk voor inhoud en stijl.

Tel. voorzitter Diederik De Leersnyder: 011 69 16 22

Aulenteer Kroniekje

Tijdschrift voor leden van Natuurpunt Aulenteer

Gedrukt op 100% gerecycleerd papier

Inhoudstafel

Woord vooraf - Voorblad - Digitaal	2
Werkdag natuur.huis (Tine De Clercq)	3
Beheer weiland te Gorsem (Johan en Koenraad Van Meerbeek)	5
Kom dat tegen (Willy Petitjean)	6
Over korstmossen (Johan Van Meerbeek)	7
Verslag wandeling te Bernissem (Heleen, Richard en Jo Lammens)	8
Fietsen in kortbij Hageland (Willy Petitjean)	11
Vogel in de kijker: De veldleeuwerik (Richard Vandergeten).....	14
Foto's vlindercurcus (André Gaens)	16
Witte akkerdistels (Koenraad Van Meerbeek).....	17
Nieuws uit onze natuurreservaten (Diederik en Koenraad)	19
Komt dat tegen (Deel 2) (Willy Petitjean).....	21
Libellen (Johan Van Meerbeek)	23
Vogelweetjes van Richard	25
Weetjes van Diederik	27

Aulenteer

Al onze activiteiten handelen over natuur, cultuur en milieu. Elke eerste zondag van de maand is er een geleide natuur- en cultuurwandeling, georganiseerd door Toerisme Sint-Truiden en de Aulenteernatuurgidsen. Een wandeling duurt maximaal 2 uur, tenzij anders is vermeld. Graag aangepaste kledij. Honden thuislaten a.u.b.

Voor slechts €7,50 per jaar wordt u uitgenodigd op de activiteiten van Aulenteer en ontvangt u ons driemaandelijks tijdschrift het 'Aulenteer KRONIEKJE' met activiteitenkalender. Adres: Aulenteer Natuur.huis, Kleinveldstraat 54, 3800 Gelinden (Sint-Truiden) - rekeningnummer: 001-0765746-07 - Tel. 011 69 16 22.

U kunt ook voor een volwaardig Natuurpuntabonnement kiezen, dan schrijft u €24,- over op rekeningnummer 230-0044233-21 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met vermelding Aulenteer.

Woord vooraf

Zolang we blijven verbranden, brengen we het milieu schade toe. Ons land heeft niet zo'n groene economie als je wel zou denken. Vorig jaar stelde Econopolis een groenindicator op en ze stelden vast dat we stevig achterop liepen. Luxemburg en Zwitserland lopen aan de top. Binnenkort komt de nieuwe groenindicator uit. Wat denk je: zou België de achterstand inhalen? Vermoedelijk niet. Het transport is niet veel meer milieuvriendelijker geworden! Het gebruik van o.a. hernieuwbare energie is niet significant toegenomen. Zelfs in ons eigen Truiense omgeving zijn de windmolens nog niet geplaatst. Men bakkeleit verder zonder resultaat.

Diederik

Voorblad

Je zal het wellicht gemerkt hebben: het voorblad van het Kroniekje is volledig veranderd. Vanaf nu zal telkens een foto van de natuur in en rond Sint-Truiden het voorblad sieren. Voor deze herfsteditie heb ik gekozen voor een foto van het icoon van de herfst: een Vliegenzwam, vastgelegd door André Gaens.

Wil jij volgende keer jouw foto op het voorblad zien prijken? Stuur je foto dan door naar info@aulenteer.be met de vermelding "Foto voorblad" en waar je de foto getrokken hebt. Zorg er zeker voor dat de foto voldoende groot is (min 2 Mb)!

Koenraad

Digitaal

Wil je het Kroniekje digitaal ontvangen? Stuur dan een mailtje met je naam, adres en de vermelding dat je het Kroniekje digitaal wilt ontvangen naar info@aulenteer.be.

Werkdag natuur.huis

Op zaterdag 9 juli hebben leden van het aulenteerbestuur (en kinderen) hard gewerkt. Toen we bij het natuur.huis aankwamen had Diederik alvast de taken verdeeld. Richard was aan het proberen om de kasten in elkaar te steken en Frans en Pascal waren aan het kijken hoe ze het nieuw bord konden ophangen waarop de wandelroute staat. Alleen Annemie, Johan, Yvon en ik hadden nog geen taak gekregen.

Annemie ging met Diederik paletten zoeken. Johan en Yvon gingen het wandelpad vrijmaken en ik ging netels uittrekken bij het poortje. Even later kwamen ook Mimi en de kinderen aan. Ik was ondertussen klaar met netels uittrekken dus ging ik hen helpen met het terras op te ruimen. Toen het terras zo goed als proper was, waren Annemie, Diederik, Johan en Yvon terug.

Richard schoot niet zo snel op met de kasten in elkaar te steken dus stak ik een handje toe, terwijl Mimi, Johan en Annemie oude paletten terug in elkaar aan het timmeren waren, waar de losse bakstenen op moesten komen die op de parking lagen. Diederik en de kinderen hadden pizza 's gehaald die we binnen allemaal smakelijk opaten.

Rond 14 u waren alle bakstenen opgestapeld, zaten er al 2 van de 3 kasten in elkaar en hing het nieuwe bord al op. Er moest alleen nog maar gestofzuigd worden, een laatste kast in elkaar worden gezet en al het afval moest naar het containerpark worden gebracht. Lore was zo behulpzaam om te stofzuigen en de derde

kast werd door Richard in elkaar gezet met mijn hulp en we werden er zeer goed in: de eerste had 2,5 uur gekost, de laatste geen half uur meer . Annemie en Richard brachten het hout, plastic,karton, en ander afval naar het containerpark en het natuur.huis was terug proper en netjes!

Tine De Clercq

Beheer weiland te Gorsem

Op 10/07/2011 werd de bloemenwei ten huize Van Meerbeek in Gorsem gehooïd één week nadat het gemaaid werd. Maar waarom wordt een weide met bloemen gemaaid? Na het maaien zijn alle bloemen toch weg?

Momenteel zitten er te veel voedingsstoffen in de bodem. Niet alle planten houden daarvan. In de evolutie ontstonden weinig planten die veel voedingsstoffen nodig hebben want bemesting was er niet. Door concurrentie met andere planten die wel van bemesting houden zoals brandnetels, zouden deze snel het loodje leggen. Maaien neemt voedingsstoffen weg wat de biodiversiteit ten goede komt.

En waarom wordt er juist nu gemaaid? Een groot gedeelte van de planten bloeien op het einde van de lente, in mei en juni. Als deze in zaad staan wordt er gemaaid, dus wanneer hun zaad al grotendeels op de bodem is terechtgekomen. Delen van de wei met volzomerbloeiers

worden gespaard tijdens het maaien. Enerzijds is dit voor de insecten. Wanneer alles tegelijk wordt gemaaid, hebben deze geen overlevingskansen wegens gebrek aan voedsel, namelijk levende planten. Een gekend voorbeeld zijn de sprinkhanen. Die kruipen in de nog aanwezige vegetatie waar ze een rustoord en voeding vinden.

Anderzijds kunnen de volzomerbloeiers nog verder bloeien en in zaad komen. Deze worden na de bloei ook afgemaaid. Vanaf september worden schapen op de weide gezet. Deze nabegrazing zorgt ervoor dat alles nog eens kort begraaasd wordt, zodat de grasmatten kort de winter ingaat, wat de kieming van zaden bevordert. Ook trappelen de schapen in de grond open plekken waar

het neergevallen zaad kan ontkiemen.

Johan en Koenraad Van Meerbeek

Kom dat tegen

06/07/2011. Een regenachtige namiddag op de steenweg van Budingen naar Zoutleeuw. Ik bol met mijn véloke richting Zoutleeuw via het juweel van een fietspad langs de steenweg. Rechts van mij kabbelt de Gete. Ze golft nu al wat rustiger na de overvloedige regens van de voorbije dagen. Maar de weiden erlangs staan nog blank. Ik heb al verscheidene reigers kunnen ontwaren in de plassen en in de volgende ondergelopen weide staat er nog eentje. "Hmmm... Een toch wel een flink uit de kluiten gewassen exemplaar. Tiens? Is dat wel een reiger? Trek aan de remmen Willy en ga wat hangen aan de balustrade naast de Gete."

"Neen, dat is geen reiger. Die kerel ginder is heel wat struiser, blijft niet lang stokstijf staan, maar schrijdt waardig voort en schnabbelt ondertussen wat in en onder het wateroppervlak. Wel, wel, met wie hebben wij hier te maken?"

En dan valt de Euro. "Rode poten! Rode stelten van poten. Een rode snavel! Een zwarte jas, enfin, zwarte veren op zijn rug. Een fiere witte borst. Waar heb ik dat nog gezien? Ach ja: Hier en daar in de sommige vensterruiten. Na een crash. Kop, snavel en hals zijn dan al verdwenen in de woonkamer en alleen een

zwart-wit achterste en gestrekte rode poten steken dan nog uit. Rode en groene ballonnetjes omkransen de plaats van delict en fleuren het tafereel op. Het overkomt, met uitzondering van ex-premier Martens, meestal jonge mensen."

"Een ooievaar! Een echte. Ongelooflijk. Staat daar te bikken in een plots overvloedig aanbod. Waar komt hij vandaan? Blijft hij nog wat? Gaat hij zijn weg terugvinden? Is dat een doortrekker? Kan toch niet. Is hij verdwaald? Denkt hij in de polders te zitten? Is het wel een ooievaar? Allé vent, begin eens te kleppen met je snavel ... Dan is het zeker een ooievaar ...". "Maar wat stel jij je wel voor Willy? Dat ik, ooievaar, een showke ga opvoeren voor jou. Dat is alleen voor 't vrouwtje voorbehouden."

De eerste regendruppels kondigen een nieuw onweer aan. En ook de familie in Zoutleeuw verwacht me. Het is tijd om me los te maken van het tafereel. Ik duw me af van de balustrade en snel in Cancellarastijl verder. Zouden er nog dergelijke waarnemingen gebeurd zijn? Dat is mijn vraag ...

Willy Petitjean

Over korstmossen

Korstmossen zijn een duo-organisme, een samenleving in symbiose tussen groenwieren of algen enerzijds en schimmels anderzijds. Beide partners hebben hier hun voordeel bij: de algen doen aan fotosynthese en maken via zonlicht glucose aan dat ze voor hun energiebehoefte en voor die van de schimmel verbranden. Schimmels nemen dan weer water en mineralen op voor zichzelf en voor de algen. Althans zo doen de meeste korstmossen dit.

In juni jongstleden had ik Michel Asperges op bezoek, een professor plantkunde van de universiteit van Diepenbeek die gedoctoreerd heeft over roodbekermossen, één van de talrijke groepen korstmossen. Hij wees mij op glanzende zwarte hoopjes op de dolomiet van mijn oprit: Nostoc, een cyanobacterie of zogenaamd blauwwier, wat een

verkeerde benaming is vermits het geen wier is.

Nostocsoorten worden gecultiveerd en geconsumeerd in Azië. Deze Nostoc vormt ook een symbiose met een bepaald geslacht korstmossen, namelijk de Peltigera's of leermossen. Het zijn fotosynthetiserende bacteriën; ze deden dit al voordat er planten op aarde verschenen die aan fotosynthese doen. Zo waren ze de eerste zuurstofproducenten op aarde die gemaakt hebben dat er zuurstof in onze atmosfeer zit wat nieuwe organismen op aarde deed verschijnen die behoefte hadden aan zuurstof. Er zijn fossiele exemplaren ontdekt die 3 miljard jaar oud zijn. Ook kunnen ze stikstof uit de lucht binden en fixeren als nitraat in de bodem, zoals ook de vlinderbloemige planten dit kunnen en rijken hierdoor de bodem aan met meststof.

Als ze op de grond groeien zijn ze nauwelijks zichtbaar maar na een regenbui zwellen ze op tot een geleiachtige massa. Je ziet wat er allemaal spontaan kan verschijnen in een ecologisch beheerde tuin.

Johan Van Meerbeek

Verslag wandeling te Bernissem

Op Zondag 3 juli 2011 verzamelden 35 wandelaars voor de Baseliek van Kortenbos om deel te nemen aan een interessante natuurwandeling rondom de wachtbekkens van Bernissem.

Vooreerst bezochten de wandelaars de boerderij van de familie Theunissen-Vannitsen, gelegen in de onmiddellijke omgeving van de Basileik. Wat deze boerderij zo uniek maakt voor vogelspotters en natuurliefhebbers, is de gezamenlijke aanwezigheid van heel veel huis- en boerenzwaluwen op één erf. Boven de poortingang van bovengenoemde boerderij, nestelen zich ieder jaar een tiental

huiszwaluwenparen. Zij maken er een gesloten modderige kwartbol met één zij-ingang. De vele boerenzwaluwen in dezelfde boerderij daarentegen, zoeken de donkere plekjes op binnen in de vele koeien- en varkensstallen en andere aanhorigheden, en bouwen er een open komvormig nest.

Richard leerde de aanwezigen vooral te kijken naar de verschillen in lichaamskenmerken tussen deze 2 soorten zwaluwen (huiszwaluw: heeft een witte onderzijde en witte stuit, staart weinig gevorkt, kop, rug en vleugels blauwzwart; de boerenzwaluw: heeft een zeer lange gevorkte staart, voorhoofd, kin en keel zijn roodbruin, metaalglanzend blauwzwarte bovenzijde).

Na het bewonderen van de zwaluwen reden we door naar de overstromingszone van Bernissem.

Daar begon de wandeling die geleid werd door Jo Lammens (Watering Sint-Truiden), samen met Richard Vandergeten en Annemie Verheyden. We vertrokken aan de oude molen bij de Melsterbeek en wandelden zo het gebied in.

De overstromingszones in Bernissem zijn aangelegd om

het risico op overstromingen in Zepperen, Bernissem, Melveren, Metsteren en Runkelen te verkleinen. De overstromingszones van Bernissem zijn gelegen in het deltagebied waar de Melsterbeek, de

Oude beek en de Bergbeek samenvloeien. De hoofdfunctie is en blijft "water bergen" in tijden van watersnood.

De Melsterbeek is ter plaatse de grootste waterloop. De Melsterbeek ontspringt in Heyselt Jeuk en stroomt door Boekhout, Mielen-boven-Aalst, Aalst, Brustem, Ordingen en Zepperen alvorens Bernissem te bereiken. Onderweg monden er nog verschillende zijlopen in uit. Het stroomgebied van de Melsterbeek bedraagt in Bernissem na de samenvloeiing met de Bergbeek en de Oude beek ongeveer 5.000 ha. De Oude beek ontspringt in Ulbeek (Wellen), stroomt vervolgens langs de voetbalterreinen van VK Zepperen en de

paardenrijnschool aan de Stokstraat naar Bernissem. De Bergbeek ontspringt op de Hondenberg (tussen Zepperen en Hoepertingen) en kruist vervolgens de Terwouwenstraat en de Roosbeekstraat, aan de gebouwen van de Paters Assumptionisten duikt de Bergbeek onder de Melsterbeek door richting de N 80 en Bernissem. De bergbeek en de Oudebeek zijn in Zepperen en Bernissem zeer grillig omdat bijna heel Zepperen intussen verhard is. Bij hevige neerslag stroomt het hemelwater in een rotvaart naar deze beekjes. De Melsterbeek is over zijn hele loop misschien nog grilliger maar is in Zepperen (van Ordingen tot de Rozenbrug in Bernissem) eigenlijk een uit de vallei gehaald en ingedijkt "kanaal" van molen naar molen, een kanaal dat weliswaar nog al eens kan overlopen. Zepperen draineert voornamelijk langs de Oudebeek en de Bergbeek.

Het waterbergingsgebied van Bernissem heeft meerdere functies: naast het controleren van de waterafvoer om stroomafwaarts overstromingen te voorkomen, is het een recreatiegebied voor wandelaars en mountainbikers, voor hen werd een speciaal parcours aangelegd. Een mooi meegenomen werking is het zuiveren van het water, dat ongeveer twee dagen nodig heeft om door het gebied te lopen. Momenteel loopt er een onderzoek naar het zuiverend vermogen van dit "wetland". Een jaar geleden is dit onderzoek in samenwerking met de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) opgestart. Het opzet is om het water gedurende twee dagen vast te houden in deze overstromingszone. De eerste resultaten zijn verbluffend. Het zuiverend vermogen is enorm. Het water twee dagen vasthouden zorgde voor een bepaalde en vooral voor steltlopers interessante waterstand in deze zone... Het water op de

gewenste hoogte houden met de beperkte infrastructuur is geen sinecure.

De Watering Sint-Truiden zorgde aan de buitenzijde van overstromingszone I voor de aanplanting van verschillende soorten planten, zoals sporkehout (de vuilboom) en Gelderse roos. Voor de toekomst staan er nog een aantal plannen op het programma. Zo zal de Melsterbeek volledig door het gebied geleid worden en het stuk ernaast (overstromingszone II) dat dienst doet als noodopvangbekken wordt nog uitgebreid met een wandelpad en twee permanente poelen.

Ook de vogelspotters waren actief. De volgende vogels werden door meerdere wandelaars in, rondom en boven de wachtbekkens waargenomen en benoemd: Aalscholver, Sperwer, Boomvalk, Witgat, Kleine mantelmeeuwen, Meerkoeten, Kokmeeuwen, Wilde eenden, Blauwe reigers, Heggenmussen, Vinken, en Kleine karakieten (in de rietpartijen van wachtbekken 1). Ons oog viel ook op andere, kleinere, beestjes. We vonden een hele kleine Bruine kikker, een Koninginnenpage en een Reuzensprinkhaan. Bij die kleine diertjes horen ook waterbeesten, in dit geval

visjes: twee soorten grondels (de inheemse: riviergrondel en de uitheemse: Blauwbandgrondel), Bermpjes en Stekelbaarzen.

Er werden ook een aantal nuttige plantentips gegeven, zoals voor het herkennen van echte kamille uit reukloze. De echte heeft een hol hoofdje en de andere heeft een vol hoofdje; het zijn allebei composieten en hebben dus buis- en lintbloempjes. Een schermbloemige heeft dit niet. We leerden ook een aantal manieren om de vossenstaart (een gras) te onderscheiden van de timotee: de aartjes van de eerste kan je eraf wrijven, terwijl men over de tweede zegt "timotee geeft niet mee". Andere planten waren: vlasleeuwenbek, akkerscherm, kaardenbol, helmkruid en waterweegbree.

We eindigden de wandeling waar de Oude beek samenstroomt met de Melsterbeek voor het fonkelnieuwe toeristisch wandelinformatiebord ter hoogte van de Keelstraat.

Tekst: Heleen De Clercq, Richard Vandergeten en Jo Lammens

Foto's : Richard Vandergeten, Diederik De Leersnijder, André Gaens

Fietsen in kortbij Hageland

De Fietzersbond van Sint -Truiden houdt de mooie traditie in stand om op de langste dag van het jaar een avondfietstocht te organiseren. Ditmaal ging het richting Linter. Op verzoek van de deelnemers, en om elke fietsrecreant eens een ietwat 'andere' fietslus aan te bieden, volgt hieronder de routebeschrijving van deze tocht:

We starten op de Grote Markt van Sint-Truiden, dalen langs de Diesterstraat af naar het Ridderde Menten de Horneplein, wachten op het sein 'groen' en trappelen dan verder via de Gorseweg, de Boomgaardenstraat en de Volmolenweg naar de Zoutleeuwse Steenweg. De slimmerds hebben al opgemerkt dat we de blauwe borden met het nummer 188 van het Limburgs Fietsroutenetwerk aan het volgen zijn. We blijven niet lang op die drukke Zoutleeuwse Steenweg; na 300 meter slaan we links een fleurige holle weg in (het eerste zijwegje links) en bereiken zo Wilderen. Van Knooppunt 188 gaat het naar Knooppunt 187 en het voormalig spoorwegstationnetje van Wilderen. Langs het stationnetje (nu een stemmig restaurant) begint het fietspad 'De IJzeren Weg', de voormalige spoorwegverbinding Sint-Truiden-Tienen. We draaien dit fietspad rechts op, richting Zoutleeuw (witte Borden nummer 51 van het Brabants Fietsroutenetwerk). We drijven langsheen akkers en plantages, hebben rechts een mooi zicht op de kerk van Halle-Booienhoven, en bereiken in Zoutleeuw de rotonde met de grote stenen megalieten. We draaien met de rotonde mee en gaan het fietspad op langs de prachtige platanen, richting Dormaal. (borden nummer 52). Rechts van ons liggen de voetbalvelden van sjottend Zoutleeuw. Aan het monument voor de gesneuvelde Canadese Piloten uit WO II verlaten we het fietspad en rijden rechts de verharde aardeweg op. Aan onze rechterkant worden we vergezeld door een beekje en links bieden populieren wat schaduw. Het wegje mondt uit op een kasseistrook van het type Parijs-Roubaix. We draaien links de kasseien op (borden nummer 54). Wie het hobbelen en bobbelen wil vermijden, zoekt een gootje op naast de kasseien. Weldra biedt zich rechts van ons een mooie doorkijk aan op het kerkje van Helen.

De kasseistrook duurt niet lang en kruist een verharde aardeweg. We rijden links die aardeweg op (borden nummer 54). Verscholen in een bomenrij en een rode beukenhaag doemt een herenhoeve op met een parmantig poorttorentje in het midden. We peddelen langs akkerzomen met klaprozen en weldra klotst de Kleine Gete rechts naast ons.

En opeens zijn we in Orsmaal.

Het dorpje verwelkomt ons met een wijngaard(je), links van de weg. Clos Sint-Pieter heet het! Heel laconiek. We fietsen over de Getebrug en wat verderop, bij het T-punt, gaat het rechts het dorp in. (en niet naar de overdrukke Grote Steenweg). Daarna brengt de tweede weg links ons in de dorpskom (de eerste loopt naar de voormalige molen). We walsen nu over geplaveide kasseitjes. Aan het volgende T-punt houden we links aan. Hier bewonderen we het fraaie tweeluik 'Orsmaalkerk en

Orsmaal kasteel'. We bollen voorbij het gemeentehuis en de politiepost van Linter. Even uitkijken want even verderop krommen we rechts het smalle ruilverkaveling-wegje in, richting voetbalveld Orsmaal VV.

Zo verlaten we het valleitje van de Kleine Gete en stijgen haast onmerkbaar naar de bossen van Walsbergen. Brede akkers strekken zich uit tot de horizon. Het betonwegje eindigt op een T-punt, waar we linksaf gaan. Walsbergen is nu vlakbij. We rijden voorbij het graswandelpad aan onze rechterkant (ronde paal met witte stip). Het daaropvolgend verharde wegje rechts slaan we in. Mis het prachtig panorama op Wommersom niet. We dalen naar de bosrand, duiken het bos in, en bereiken een autoweg. Hier gaan we naar rechts voor een klimmetje naar de GSM-mast. Voorbij de mast nemen we het eerste wegje links.

Het Kasteel van Wommersom pronkt in de brede valleikom van de Grote Gete. We rijden langs het kraaknette kasteel en de geurige bloemenweide, en blazen uit bij de OLV-kapel. Dan gaat het verder richting Wommersom. We bereiken de eerste huizen, volgen verderop de hoofdstraat richting kerk en draaien dan de eerste zijstraat rechts in. 's Zomers staan de mensen hier op straat te keuvelen, word je vriendelijk begroet en krijg je het 'toeristengevoel' over je. De straat versmalt tot een ruilverkavelingweg die ons leidt naar de Grote Gete. Nu wordt het pas genieten. We volgen het riviertje stroomafwaarts over de

Getendijk: dit is het brede verharde jaagpad (in de Middeleeuwen voeren hier overvol geladen boten!!!) vlak langs de oever. Kruiden als Akkerhoningklaver en Kamille verwelkomen ons. Aanvankelijk is het landschap weids en open, daarna sluiten populierendreven ons in. Zwaluwen, fazanten, waterhoentjes, eenden, reigers... dienen zich aan.

Drieslinter wenkt. We hobbelen over de brug van de Grote Gete (rechts van ons imponeren de gebouwen van de Oude Molen) en slaan het tweede asfaltwegje rechts in. Dat blijkt die goeie ouwe 'IJzeren Weg' te zijn. Even verder staat de horeca ons al op te wachten op het voormalige stationsplein. Dit is het drukbezochte Fietsknooppunt 50. Vanaf Drieslinter is Sint-Truiden makkelijk en vrijwel rechttoe, rechtaan te bereiken via het knooppuntennetwerk. Volg de nummers 21, 51, 187, 188, 135, en je belandt na drie kwartier en een prachtig zicht op de majestueuze Sint Leonarduskerk van Zoutleeuw weer op de Tweede Grootste Markt van Vlaanderen. Je kilometerteller staat dan op 35. Mag het iets meer zijn, dan maken we vanaf Drieslinter nog een ommetje. We volgen de nummertjes 192, 48, 191, 188, 135, en die tien kilometer surplus laten ons kennismaken met het gehucht Bos; met nogmaals een prachtig strookje groen tussen de twee Gete's, met 'het Vinne' – Vlaanderens grootste natuurlijk meer –, met de ietwat steile 'Osseweg' en de OLV-kapel bovenaan de top en met als kers op de taart: Het Kasteel van Duras. Het leven kan toch schoon zijn op twee wielen ...

Vogel in de kijker: De veldleeuwerik (*Alauda arvensis*)

Eind juni 2011 wandelde ik in de vruchtbare, open velden, rondom de dorpjes Gelinden, Boekhout en Engelmanshoven. Ik werd er overweldigd door de veelvuldige trillers en tiereliërs van een 10-tal opstijgende veldleeuweriken. Deze geelbruine akkervogels (17-18 cm), met zwartbruine strepen en vlekken, en een bruinzwarte staart met witte buitenste staartpenen, fladderen, met een ongelooflijke energie en een biddende zangstem, bijna loodrecht omhoog, tot een nauwelijks zichtbaar stipje aan de hemel, om dan plotseling met een snelle spectaculaire val en een aanhoudende eentonige kreet, naar beneden te duikelen. Het mannetje van de veldleeuwerik kan een kleine kuif opzetten. Jonge vogels hebben nog geen kuif en een kortere staart.

De veldleeuwerik, in de volksmond ook wel eens leeuwerk, hemelwerke, akkerleeuwerk, leeuwere of lieëwerk genoemd komt voor op gras- en akkerlanden, klaver- en graanvelden, braakliggende grasrijke terreinen. Zijn voedsel bestaat uit gras- en onkruidzaden, groene grassprietjes en kiemplantjes. Ook allerlei in het gras en op de grond levende insecten, spinnen, duizendpoten en wormen staan op het menu. Hij heeft een grondnest in een kleine uitholling van de bodem. Het bestaat uit droge grashalmen en worteltjes allerlei. De nestkom kan ook dierenhaar bevatten. De 3, 4, tot 5 grijs-groenachtige eieren zijn bedekt met bruinachtige stipjes en vlekjes. Aan de stompe pool van het ei zie je

soms een krans. Na 11-12 dagen broeden door het vrouwtje, lopen de jongen reeds op de 9de dag het nest uit en tien dagen later kunnen ze reeds vliegen. Er zijn 2 broedsels per jaar. Onze inheemse

veldleeuweriken zijn gedeeltelijk standvogels met een massale uittocht bij sneeuwval. De

winterkwartieren liggen in het zuidwesten van Europa en rond de Middellandse Zee.

De veldleeuwerik heeft de bescherming in gans Europa broodnodig. In de jaren '50 waren er in ons land nog een 600.000-700.000 paren. In 2009 was dit aantal gedaald tot een 35.000 paren, dus een

achteruitgang van +/-80%!In Nederland zijn er reeds enkele streken waar de veldleeuwerik verdwenen is.

Alle hens dus aan dek in Haspengouw, in België,in Europa, om deze schitterende zang-en akkervogel, te ondersteunen en te redden van de ondergang!

Dank zij een groeiende mentaliteitsverandering en concrete acties van landbouwers, beleidsverantwoordelijken van gemeenten, provincies,

federale- en gewestelijke diensten, en de inzet van honderden vrijwillige natuur- en vogelliefhebbers is er weer een sprankeltje hoop op redding voor deze en andere bedreigde akkervogels. Over deze reddingsoperatie meer uitleg in een volgende editie van het Kroniekje.

De veldleeuwerik heeft in het verleden ook vele kunstenaars en dichters geïnspireerd.

Hij "wekt de ochtend"volgens Shakespeare. Geoffrey Chaucer noemde de vogel "bode van de dag".In Vlaanderen bezong Guido Gezelle de zomerzanger. Vincent van Gogh schilderde hem in zijn "Korenveld met leeuwerik". "In Flanders Fields" van John Mc Crae(1ste wereldoorlog),verwijst een zingende leeuwerik in de rode papavervelden , naar het verlangen van de moegestreden soldaat naar vrede:

*In Flanders fields the poppies blow
Between the crosses, row on row,
That mark our place; and in the sky
The larks, still bravely singing, fly
Scarce heard amid the guns below*

In een prachtige Haiku wordt de leeuwerik dan weer als volgt bejubeld:

*De lente ontwaakt
In tonen van het sonoor
Leeuwerikenlied*

De nederlandse dichter Lodewijk van Woensel (Eindhoven) schrijft over deze vogel :

*De Luwwerik
Ik heur d'r 'n Lieke
Hil hôg in de lucht
Daor rillen en trille de klanke
Daor drijft op z'n wieke
'n Wonder gerucht,
'Et zingt um d'n schepper te danke*

*Mèr luwwerik, schônner
As gij zinge kant
Mee veul en mee scôn melodieje
Geleuf me, dè kon er
Gin niemes in 't laand
Gin mensch zou ons dè kanne bieje!*

Een liedje dat leraren in Montreal, tijdens de Franse les zingen voor hun leerlingen, is *"Alouette, je te plumerai"*. Dit betekent letterlijk: leeuwerik, ik zal je plukken!

Dit liedje verscheen in 1879 in een liedboek voor studenten in Franstalig Montreal, Canada. Franstalige Canadezen aten en eten namelijk tot op heden leeuweriken (Foei!), vandaar.

Kent U nog andere gedichtjes over de Leeuwerik? Of wil je zelf een gedichtje of liedje schrijven? Dat kan. Op te sturen naar het secretariaat van het Aulenteerkroniekje. Publicatie van het gedicht of liedje zal dan gebeuren in een volgend nummer.

Tekst: Richard Vandergeten; foto's: Dirk Ottenburghs

Foto's vlindercursus (augustus 2011)

Foto's: André Gaens

Witte akkerdistels

De Akkerdistel (*Cirsium arvense*), we kennen hem allemaal. Het is een algemeen voorkomende distelsoort met een diep en doorlevend wortelsysteem. Maar we kennen hem vooral als een hardnekkig onkruid. Door de diepe wortels zijn de planten moeilijk uit te trekken. En wanneer er stuk wortel blijft zitten, staat de plant er het volgende jaar opnieuw. Deze distelsoort plant zich zowel via zaad als via wortelstokken (rhizomen) voort.

Een tijdje geleden kregen we een bericht in onze mailbox van Jos De Clercq over witte distels die Marc had gezien in een grasland aan het kasteel van Nieuwenhoven. Het leek alsof de distel bespoten waren. Omdat Jos ze ook al eerder had gezien, maar niet wist waarom ze wit waren, had hij de vraag gepost op het tuinbouwforum. Al snel had zijn post op het forum al enkele antwoorden gekregen.

De antwoorden wezen echter niet allemaal in dezelfde richting. Vanuit Wageningen (Nederland) opperde iemand dat het om een virusachtige ziekteverwekker ging. Natuurpunt Gent legde in hun ledenblad de oorzaak bij verzwakking door het maaien van de distels. Twee van de posts op het forum leken mij interessant en deze ben ik verder gaan onderzoeken. Femke Temmerman van het PCBT (Interprovinciaal Proefcentrum voor de Biologische Teelt vzw) wees ons in de richting van de bacterie *Pseudomonas syringae*. Kris Declerck van het INBO (Instituut voor Natuur en Bosonderzoek) vermoedde dat de roestschimmel *Puccinia punctiformis* de 'boosdoener' was.

Volgens wetenschappelijke literatuur veroorzaakt de roestschimmel roestige vlekken op de onderzijde van de bladeren. De bladeren krijgen ook soms een witte verkleuring. Onze tweede kandidaat, de bacterie, zorgt voor apicale chlorose bij distels. In mensentaal is dat een witte verkleuring van stengeltoppen door het

gebrek aan chlorophyl of bladgroen.

De bacterie *P. syringae* komt dus als winnaar uit de bus en is de veroorzaker van de witte distels die steeds meer in graslanden opduiken. Sinds chemische bestrijdingsmiddelen verboden zijn in natuurgebieden en omdat het mechanisch beheer (maaien) zeer arbeidsintensief is, groeit vanuit de wetenschap de interesse voor

biologische bestrijding. Biologische bestrijding staat voor bestrijding door middel van natuurlijke vijanden zoals bacteriën, schimmels, virussen, maar ook insecten. In het verleden is er al veel onderzoek geweest naar het gebruik van de bacterie en de roestschimmel om de uitbreiding van de Akkerdistel in te tomen.

Maar het gebruik van bacteriën, schimmels, virussen of insecten voor de bestrijding is niet zonder gevaar. Zeker als we organismen gebruiken die niet van hier zijn, zoals in het verleden al gebeurd is. We weten niet welke schade deze organismen kunnen aanbrengen aan andere soorten. Dus blijven we in

onze reservaten gewoon bij de mechanische bestrijding. Na verschillende maaibeurten geraken de wortelstokken uitgeput, zodat de hoeveelheid akkerdistels vanzelf teruggedrongen wordt. Arbeidsintensief, maar nog altijd veel veiliger dan iets gebruiken waarvan we niet volledig weten hoe het zich zal gedragen in onze natuurlijke ecosystemen.

Koenraad Van Meerbeek

Nieuws uit onze natuurreservaten

Natuurreservaat Op d'Hei in Runkelen:

Enkele feiten op een rijtje:

- De galloways grazen rustig voort en er is dit jaar nog genoeg drinkwater voor de beesten.
- Het afbreken van de poortjes door vandalen is eindelijk gestopt.
- Er is een klein beetje stormschade: enkele wilgen- en lindebomen zijn omgevallen.
- De lisdodde in de grote poel vermeerdert te snel.
- Volgende insecten werden gezien tijdens de laatste vlindercursus: Bloedrode Heidelberg, Gamma-uil, Bruine daguil, Parelmoermot, Distelvlinder, Gehakelde aurelia, Icarusblauwtje, Klein koolwitje, Groot koolwitje, Oranje zandoogje, Bont zandoogje, Klein geaderd witje, Bruin zandoogje.
- De Blauwe knoop heeft de beheerswerken van vorig jaar goed overleefd en heeft zich reeds uitgebreid. Nieuw waargenomen soorten zijn oa. Watertorkruid, Klein bronkruid en Veerdelig tandzaad

Natuurreservaat Overbroek te Gelinden:

- In de Overbroekstraat zijn niet alle huizen aangesloten op de afvalwaterriool. Infracx meldt dat ze er geen goed zicht op hebben, maar dat deze situatie niet kan blijven duren. Sommige afvalwaters komen nog in de regenafvoerriool terecht en zodanig nadien in de Herk. Dit heeft natuurlijk een nefast effect op de kwaliteit van de natuurreservaten (te veel nutriënten die de gronden bezoedelen). Ook de dieren die er grazen durven al eens van het water van de Herk drinken en kunnen zo vergiftigd worden. We vragen dringend de gepaste rioolaansluitingen. We willen niet dat weer een koe in het natuurgebied sterft door verontreiniging.
- De geburen van de nieuwe hoogstamweide blijven hun gemaaid gras over de omheining in onze weide kieperen. Kan iemand hun vertellen dat gemaaid gras op hopen begint te 'stikken', te rotten en ook te stinken? Daarnaast wordt de grond hierdoor verzadigd van stikstof en zijn brandnetels en distels het gevolg;
- Dat Overbroek zeer speciale flora herbergt wisten we al, maar de soorten die worden waargenomen blijven ons nog steeds verbazen: Schubzegge (tot voor enkele jaren enkel bekend in het Torfbroek), Paddenrus, Zeegroene zegge, Kleine valeriaan en Adderwortel!

Engelmanshoven - de Bosberg:

De oude afsluiting is volledig opgeruimd. Nu nog de brandnetels maaien en de geiten op de hellingsweide loslaten. Op het graslandje aan de

straatkant werden enkele opmerkelijke plantensoorten gevonden: Beemdkroon, Hokjespeul, Kattendoorn, Voorjaarszegge, Stijf havikskruid en Dicht havikskruid

De spoorwegzate:

Er is mogelijks uitbreiding voorzien langs de kant van Bautershoven.

Park/speelhof: Er werd hier een ooievaar gesignaleerd.

Langs de Gete: Waarnemingen van de Heilige Ibis en de Ooievaar

Bernissem, wachtbekken: Oproep van Dirk Ottenburgs

"Ik heb het engagement genomen om tegen begin 2012 een rapport af te leveren over de daar voorkomende vogels. Dit om de bescherming van dit schitterende stukje natuur in onze regio eventueel te verhogen of het mogelijk als natuurgebied te bestempelen. Ik ga hiervoor onder andere beroep doen op alle waarnemingen die door jullie werden ingegeven op waarnemingen.be.

Nu wil ik een oproep doen om de details van deze waarnemingen iets te verfijnen. Wat ik zeker vraag is als iemand het gebied bezoekt alle soorten die worden waargenomen in te geven op waarnemingen, dus niet enkel de meer bijzondere soorten maar ook bv Meerkoet, Waterhoen, Witte kwik en noem maar op.

Als het kan ook graag de aantallen vermelden, groepssamenstelling (dit kan ingebracht worden als je waarneming al werd ingezet en dan klikken op regeltje van je waarneming op "groepssamenstelling"), kleeft en vooral gedrag.

Een overvliegende soort is een heel ander gegeven in het rapport dan een foeragerende of paar met nestjongen.

Samengevat had ik dus graag gehad dat bij een bezoek alle waarnemingen worden ingegeven en dit met zoveel mogelijk details die ja kan ingeven op waarnemingen.be

De natuur in Bernissem zal je dankbaar zijn en jullie nog veel jaren van natuurgeniëten in dit pareltje cadeau doen.

Het rapport zal trouwens voor iedereen in pdf beschikbaar zijn en alle waarnemers die de moeite doen om hun waarnemingen in te geven op de site zullen vermeld worden."

Diederik en Koenraad

Komt dat tegen (Deel 2)

Dinsdagavond 26 juli 2011. De kleinzontjes zijn de deur uit en opa is aan een "happy hour" toe. Dat wil zeggen: Opa is aan het fietsen naar zijn favoriete stek: Het Vinne Zoutleeuw. Daar aangekomen slaat opa het fietspad in naar de baan Zoutleeuw-Budingen. Opa steekt die baan over, hobbelt over de Getebrug, en vervolgt gezapig zijn weg. Tegen contemplatiesnelheid zeg maar. Uit 'Komt dat tegen, deel 1' weten we dat de Gete hier, stroomafwaarts Zoutleeuw, uit zijn dijken was getreden en de weiden rondom had blank gezet. Een ooievaar was toen neergestreken en had zich in de kijker gewerkt. Maar nu is het water grotendeels weggezakt. Er blijven nog grote

rossige plekken over en enkele dieper gelegen plasjes. "Tiens" zucht opa, " Zou die ooievaar er nog zijn ?". Eens goed rondgekeken... Neen dus. Of toch wel? Er is Iets wat opa's linkeroog heeft doen trillen. De remmen kriepen. Warempel: Opa's linkeroog had gelijk: Daar heb je die ooievaar weer, maar hij heeft precies een face lift ondergaan: Opa herkent het wit verenkleed en de zwarte staartpennen, eigen aan een ooievaar, maar wat is er met de rest gebeurd? Opa ziet donkere poten; een donkere smalle hals, uitlopend op een even smalle kop; en dan die grote zwarte, aan het uiteinde naar beneden gebogen snavel. Jakkes! Een snavel om U tegen te zeggen. En verder is de vogel wat gekrompen: Zijn stelten zijn niet meer zo hoog. Dit is geen ooievaar. Dit lijkt op iets wat opa ooit eens op TV heeft gezien. Maar misschien vergist opa zich. Allez, nog eens goed gekeken:

Grote gekromde snavel, loense kop, zwarte hals... zo lopen er niet veel rond in Zoutleeuw. Zeker geen familie. Opa droomt. Neen... Opa droomt niet. Venijnige muggen steken opa naar hartenlust en houden hem in het 'hier en nu'. De vogel houdt even op met bikkelen in de bodem en vliegt op. Indrukwekkend is dat. Twee enorme stralend witte

vleugels en met die fameuze snavel voorop die elke eend, die voor zijn voeten loopt, gaat fileren. Alle klein grut heeft de biezen gepakt en onze held daalt enkele slagen verder neer om weer egocentrisch rond te scharrelen. Het stijgt opa wat naar het hoofd. Hoog tijd voor opa om naar huis te gaan om de "boekjes" te gaan raadplegen. En wat hij daar leest, doet hem uit zijn zetel tuimelen.

's Anderendaags is opa er weer met zijn eega, met verrekijkers, en met fototoestellen. Met belangstellenden vanuit het domein 'het Vinne' en gerustgesteld door het Opvangcentrum van Opglabbeek. En onze Heilige Ibis –want zo heet de knaap- is ook op de afspraak en laat zich gewillig van alle kanten bekijken en fotograferen. Hij is helemaal niet schuw, wat de ware aard van het beestje is. En hij is heilig omdat hij ten tijde van de Farao's hoog op de maatschappelijke ladder stond. Hij komt dus uit Noord Afrika. Voor de kost is hij aangewezen op ondiepe moerassen, modderige uiterwaarden en alles wat daarop lijkt. Het is dus logisch dat hij hier rondhangt. Onze vriend is een overlever; zo eentje die met wat kameraden ontsnapt is uit een dierenpark in Frankrijk, en nu zijn plan trekt, tot zelfs in Nederland (Meerssen) toe, wat in dat land toch al een hele prestatie mag genoemd worden. Na een midweekje Zoutleeuw heeft onze Ibis de biezen genomen. En Zoutleeuw... Sjonge... Je blijft ons verbazen... Nu weer opnieuw met dit stukje Plankendaal aan de Gete.

Foto: Ben Kamps

Willy Petitjean

Libellen

home.hccnet.nl

Libellen waren de eerste dieren die op aarde rondvlogen. Ze zijn 325 miljoen jaar oud. Ze hadden de grootte van een torenvalk met een vleugelspanwijdte van zestig centimeter. Ze hebben een mond met scherpe kaken. Het zijn toppredatoren. Ze vangen

andere insecten. Ze zijn zichtjagers met grote ogen, die de meeste facetten hebben onder de insecten. Ze reageren vooral op beweging. Hun kaken kunnen echter niet door de huid van de mens dringen. Ze hebben vier doorzichtige vleugels, een voorste en een achterste paar, die ze onafhankelijk van elkaar kunnen bewegen, evenwel met een lage snelheid van ongeveer vijftien slagen per seconde. Daarom zoemen ze niet zoals vliegen en muggen die een veel snellere vleugelslag hebben. Hierdoor zijn ze zeer wendbaar: ze kunnen bidden zoals een torenvalk en ze kunnen bovendien achteruit vliegen.

Ze zijn vooral actief bij zonnig weer. Het zijn veelal kleurrijke dieren. In Vlaanderen zijn er 65 soorten. Recent is er wel een invasie van zuiderse soorten zoals de Zuidelijke glazenmaker.

Libellen hebben een indicatorwaarde: hun aanwezigheid zegt wat over de natuurwaarde van het milieu waarin ze leven. De meeste libellen doen het tegenwoordig beter dan vroeger dankzij een verbeterende waterkwaliteit.

www.panoramio.com

Libellen worden onder-verdeeld in waterjuffers en echte libellen. Waterjuffers zijn doorgaans kleiner en slanker dan libellen. Hun vleugels zijn gesloten in rust boven hun achterlijf. De twee paar vleugels zijn identiek van vorm. Echte libellen houden hun vleugels in rust in 90 graden ten opzichte van hun achterlijf. Hun achtervleugels zijn breder dan hun voorvleugels.

Als waterjuffers paren vormen ze een zogenaamd paringswiel. Het mannetje brengt vooraf zijn sperma van zijn staartuiteinde waar zijn penis zit naar zijn buik of abdomen. Vervolgens grijpt hij een

vrouwtje achter in de nek, die haar lichaam vervolgens krult zodat zij met haar staartuiteinde het zaad kan opnemen. Het koppeltje kan uren in die hartvormige positie blijven en zelfs zo rondvliegen. Het mannetje heeft hier alle belang bij. Want zodra hij haar alleen laat is hij er niet meer zeker van dat zijn genen worden doorgegeven. Er liggen immers altijd andere mannetjes op de loer. Als die met hetzelfde vrouwtje paren zijn ze in staat het sperma van hun voorganger te verwijderen. Hiervoor hebben ze aan hun penis een borsteltje zitten. De mannetjes blijven bij hun vrouwtje tot de eitjes worden afgezet. Libellen leggen hun eieren op het water. Juffers zetten hun eieren af in waterplanten. Ze beschikken over een legboor waarmee een gaatje in de plant gemaakt wordt.

Hun larven (zie foto) kunnen verschillen jaren in het water doorbrengen vooraleer volwassen insecten te worden. Voor het zover is hebben ze vele stadia doorlopen, waarin ze steeds meer op het volwassen insect gaan lijken. Als ze er uiteindelijk aan toe zijn om het luchtruim te kiezen, kruipen ze uit het water. Zittend op een waterplant vervellen de larven een allerlaatste keer. Voordat de vleugels zijn uitgevouwen moeten ze nog enkele uren drogen. Jonge volwassen dieren of imago's zijn kleurloos.

Ze zijn kortlevend: juffers leven één tot drie weken, libellen tot vijf weken. Als bedreigingen gelden: spinnen, andere libellen, kikkers, zonnedauw (vleesetende plantengeslacht), vogels zoals de boomvalk, die zich voornamelijk met libellen voedt en parasieten, zoals mijten. Je ziet het, libellen vormen een zeer merkwaardig groep onder de insecten.

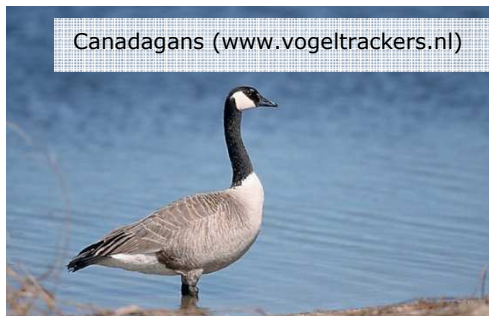
Johan Van Meerbeek

Vogelweetjes van Richard

1. Likona organiseert van 29 september 2011 tot juni 2012, tegen een ritme van 2 lessen per maand een interessante vogelcursus. De theoretische lessen worden gegeven in Bokrijk. Er zijn ook praktische uitstappen voorzien naar de vogelrijkste gebieden van Limburg. Meer informatie bij: lw.goris@skynet.be
2. Zoals we reeds vroeger in wandelverslagen en artikels aangaven is Bernissem het Zuid-Limburgse vogelkijkgebied bij uitstek. Nu is er ook een "ringstation Bernissem" opgericht, dwz dat er daar ter plaatse geregeld vogeltjes gevangen, geringd en terug vrijgelaten worden. Uiteraard onder de leiding van erkende gebrevetteerde ringers.
3. Zo werden op zaterdag 30 Juli 2011 de volgende vangsten genoteerd: Roodborst (1st), Merel (1), Sprinkhaanzanger(1), Rietzanger (4), Bosrietzanger (14), Kleine karekiet (7), Spotvogel(1), Grasmus (6), Tuinfluiter (8), Zwartkop (1), Tjiftjaf (1), Fitis (1) en Koolmees (1). Alle vogels werden terug vrijgelaten. In totaal dus 51 exemplaren van 13 soorten. Geen wonder dus dat de verwachtingen hooggespannen zijn voor de toekomstige massale vogeltrekperiode in september en oktober 2011!
4. Dit jaar kwam de vogeltrek reeds vroeg op gang. De Kleine karakiet en de Grote karekiet waren reeds half augustus in grote hoeveelheden op pad. Op 17/08 streken ook 11 ooievaars neer op

Kleine karekiet (www.vogelsiteharen.nl)

Canadagans (www.vogeltrackers.nl)

de watertoren van het dorpje Werm (tussen Tongeren en Hoeselt). Meermaals werden omstreeks 15/08 grote groepen van +/- een 50-tal luidkeels roepende Canadese Ganzen (zie foto) opgemerkt in de Haspengouwse lucht. Ook grote groepen van 100-tal

samenscholende, kwetterende huiszwaluwen en boerenzwaluwen, op de vele telefoondraden in Zuid-Limburg, vertoonden reeds de eerste tekenen van een komende, zeer vroege verhuis naar het zuiden. De trektellers in gans Limburg hebben die signalen natuurlijk herkend en bevolken nu reeds alle bekende trektelposten.

5. Voor onze fruitstreek is de hoogvlakte van Oetersloven (naast de kapel), in de komende herfstmaanden, the place to be, om dit trekspektakel mee te beleven. De vogelwerkgroep Fruitstreek heet iedere kijker die zin heeft, nu reeds van harte welkom op deze plaats (vooral in de weekends). Verrekijker niet vergeten!
6. De Bechsteins vleermuis is een uiterst zeldzame soort. In de grotten van Heers en Riemst is er nu een determinatiestudie gestart om leefplaatsen en kraamkolonies van deze vleermuissoort in kaart te brengen.

Bechsteins vleermuis (Foto: Paul Van Hoof)

Weetjes van Diederik

- ✓ Wist je dat het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) het Natuur.huis Aulenteer x Pes voor drie dagen heeft afgehuurd? De zaken gaan goed met ons Natuur.huis. Het INBO heeft in de streek Gelinden/Mechelen-Bovelingen/Boekhout een onderzoek gehouden naar de samenwerking natuur/landbouw/toerisme/ waterhuishouding, enz.
- ✓ Wie zijn jaarlijkse subsidie voor onderhoud van zijn hagen wil bekomen, dient opnieuw zijn formulieren in te dienen. Vergeet niet dit bij de Sint-Truidense administratie in te dienen vóór het einde van september.
- ✓ Verbindingswegen en lokale wegen: CD&V en Vlaams Blok hebben het voorstel van de Dienst voor Toerisme en van de Dienst Verkeersplanning om de Engelbamp gedeeltelijk af te sluiten voor gemotoriseerd doorgaand verkeer, afgeschoten. Wij, Aulenteer samen met de Provincie, de omliggende landbouwers, de boswachters steunden dit initiatief en zijn voor het feit dat de landbouwers nog altijd door kunnen via een tractorsluis (zoals er reeds enkele in onze buurgemeenten liggen). CD&V en Vlaams Belang (Cordon?) willen dat iedereen langs de Engelbamp kan vliegen en fietsers en wandelaars kunnen wegmaaien en ... tractors ambeteren.
- ✓ De Delhaize is gestart met de winkelzakjes te maken uit hernieuwbare grondstoffen. De draagtas is gemaakt op basis van maïszetmeel en is dus composteerbaar.
- ✓ Heel wat kauwen nemen hun intrek in niet-in-gebruik-zijnde schouwen. Wanneer je dan bv na de zomer deze schouw wil gebruiken, treed er een gevaarlijk moment aan: Er kan schouwbrand ontstaan. Hiervoor is er nu een oplossing: Een rooster, al dan niet verzwaard met gewichtjes voorkomt dat eender welke vogel zich nog in de schoorsteen gaat nestelen. Deze rooster kan je zelf plaatsen of vraag dit maar best aan de schoorsteenveger.
- ✓ Twee op de drie opzettelijk omgebrachte roofvogels worden in Limburg gevonden. Meer nog: Het Maasland en Zuid-Limburg zijn hier drieste koploper in.
- ✓ Landbouwers komen met een noodkreet aan ons deur kloppen: Hoe kunnen we erosiestroken en bloemrijke graslanden zoals we ze nu aangelegd hebben met de subsidieregeling van VLM/Stad ST onderhouden op een manier dat het ook voor ALV (Agentschap voor Landbouw en Visserij) aanvaardbaar blijft op vlak van het aanwezige onkruid. We verklaren ons nader: Het ALV keurt verschillende van deze graslanden af omdat er

onkruiden in staan die niet mogen. Dit houdt in dat de landbouwer minder of geen subsidies meer hiervoor krijgt. Gevolg: De gras- bloemrijke stroken verdwijnen. Voor ons klinkt dit gek in de oren, want de stroken grasland (erosie of bloemrijk) kunnen toch (on)kruiden bevatten die geen kwaad kunnen (vb kamille, klaver, margrietten, klis, enz).

1° Waarom worden de landbouwers hiervoor gestraft?

2° Geef hun dan de juiste onderhoudsmethode.

3. Zou het ook niet beter zijn om in het zaaisel geen zaden te voorzien waarvan de planten achteraf worden afgekeurd voor de jaarlijkse subsidie.

- ✓ Mesthopen: Onlangs bezocht Robin zo'n goeie oude mesthoop. Er zaten op dat moment een heel palet aan akkervogels bovenop (Veldleeuwerik, Grauwe gors en Gele kwikstaart). We vernemen dat er in het nieuwe MAP4 vermeld staat dat de open mesthopen dienen te verdwijnen. Dit gaat te ver: een boerenlandschap steriliseren betekent sowieso minder biodiversiteit en ook minder kleinwild. De werkgroep Grauwe gors zal hierover in haar eerste nieuwsbrief zeker een artikel schrijven, maar misschien kan de oproep breder ondersteund worden - het is alvast een punt waar ook de landbouwsector het mee eens gaat zijn. Ook de boeren weten dat het bruist van het leven rondom en bovenop de stalrest.

Bos op de mergel in Overbroek. Je ziet de oude eik boven de andere uitsteken. Dit is de eik die gespaard werd in de oorlog, toen de bezetter vroeg al het hout te kappen voor eigen gebruik. Deze werd gespaard omdat de inwoners van Overbroek-gehucht vroegen om deze boom met het kapelletje van O.L.Vrouw te laten staan. Ze waren erg gehecht aan de verering van O.L.Vrouw, ook als beschermengel. De bezetter had hier oren naar. Nu zie je echter weinig verschil nog in het silhouet van het bos. De 'jonge en spontaan gegroeide' bomen hebben in hoogte de oude eik bijgehaald. Maar in 1976 nog niet.

Foto: Willy en Francine Petitjean-Yerna, Tekst: Marcel Ory en Diederik De Leersnyder